

Mr. DIRK DONKER CURTIUS over het ontwerp van kieswet.

IV.

Wij gaan thans over tot het meest interessante gedeelte van 's heeren DONKER's redevoering: de retrospectieve verheerlijking van het burgerzinnig ontwerp van kieswet met de gelijktijdige vernedering van het anti-burgerzinnig ontwerp. Bij deze gelegenheid deelt de heer DONKER eenige nog onbekende bijzonderheden over de fameuse zielen-belasting-combinatie met 10, 9 en 7 vermenigvuldigd, mede, die wij om der curiositeit's wille onzen lezers niet onthouden mogen. Na betoogd te hebben, dat het tegenwoordig ministerie geenerlei redelijken maatstaf voor zijne census-bepaling heeft, verzekert de heer DONKER, dat het ministerie van 1848 «dat, naar het beweren van *zekere coterie*» (de *coterie* der constitutioneele partij met de pers en de vertegenwoordiging aan hare zijde) «volstrekt geene kennis van zaken had,» wel degelijk een maatstaf had «en een zeer *goeden* maatstaf, 't geen ik nu zal aantoonen.» *Favete linguis* voor deze bijdrage tot de verborgenheden van het ministerie van 1848. «Dat ministerie nam dit beginsel tot grondslag, dat men tot kiezers moest nemen hen, die *belang* hebben bij de handhaving van rust en orde. Welnu, hoe vindt men die? Ik mag niet ontveinzen, dat de oplossing dier vraag dat ministerie geene omeer *aandoet*. Men vindt die kiezers op deze wijze: Men maakt op, hoeveel de ingezetenen eener gemeente of streek *gezamenlijk* opbrengen in de belastingen. In Amsterdam b. v. betaalt elk ingezetene *door elkander* f12, in Arnhem f8, in Sneek f5. Nu volgde men deze redenering. *In den regel* zijn de kiesgerechtigden hoofden van huisgezinnen Een huisgezin bestaat *gewoonlijk*, het een door het ander genomen, uit 5 leden; die dus 5 maal het dooreengeslagen cijfer der belasting betaalt, betaalt nog niets meer dan zijn eigen quotepart. Dan kan men niet zeggen dat hij in eenen toestand verkeert, dat hij *waarlijk belang heeft in de handhaving van eigendom, rust en orde*. Maar zoo hij nu meer betaalt, zoo hij betaalt het quotepart van nog 5 andere personen, dan behoort hij tot het *beschermend* deel der maatschappij, dan bezit hij iets in de maatschappij, dan heeft hij een stand of eigendom, en daarom heeft men 10maal het gemiddeld belasting-bedrag tot grondslag genomen. Zoo kwam men wezenlijk op de plaatselijke gesteldheid, want niets maakt den aard dier plaatselijke gesteldheid meer uit, dan de omslag der belasting over al de ingezetenen.»

Wie zal nu nog, na dit helder betoog, de redelijkheid, de eenvoudigheid en ongezotheid van het burgerzinnig kies-ontwerp in twijfel trekken? In Amsterdam waar 70 à 80,000 bedeeden en zeker wel evenveel onvermogenen zijn, neemt de burgerzinnige wetgever aan, dat *elk's* belasting-bedrag gemiddeld f12 is. Een schatrijk particulier, die misschien 3 à 4 duizend gulden belasting betaalt, wordt gerekend f12 te betalen, maar daarvoor worden weder aan eenige

honderden armen de overschietende portien van f12 toegerekend, die zij niet betalen. Men ziet terstond in, hoe eenvoudig en waar deze rekening is en hoe juist men hieruit de «plaatselijke gesteldheid» leert kennen. Niet minder eenvoudig is de tweede berekening. «*In den regel* zijn de kiesgerechtigden hoofden van huisgezinnen. Een huisgezin bestaat *gewoonlijk*, het een door het andere genomen, uit vijf leden; die dus 5 maal het dooreengeslagen cijfer der belasting betaalt, betaalt nog niets meer dan zijn eigen quote part.» Het gansche stelsel rust op de leer der probabiliteiten. Er zijn menschen die oneindig veel meer dan f12 betalen; er zijn menschen die veel minder dan f12 betalen; er zijn vele menschen die in het geheel niets betalen. Maar volgens de rekenleer der probabiliteiten betaalt *elk* f12; niets meer en niets minder. Vele kiezers zijn hoofden van huisgezinnen; vele zijn het niet; maar volgens de hypothese der burgerzinnigen is elk kiezer *wettelijk* hoofd van een huisgezin van vijf leden. En hoe rationeel is hetgeen volgt, dat elk die slechts vijfmaal het zielen-belastingcijfer, dat is vijfmaal het onderstelde gemiddeld bedrag der vijf onderstelde leden van het ondersteld huisgezin betaalt — in Amsterdam f60, in Arnhem f40, in Sneek f25 — in eenen toestand verkeert, «dat hij geen *waarlijk* belang heeft in de handhaving van eigendom, rust en orde.» Wat geeft een Arnhemmer die slechts f40 betaalt, om zijnen eigendom? wat gaan hem rust en orde aan? Dat belang bestaat slechts voor hen die *tweemaal* vijfmaal het zielen-belastingcijfer des onderstelden gemiddelden aanslags voor elk ondersteld huisgezin betalen. Hier echter stuiten wij op eene bedenking: stel, dat iemand in Amsterdam tweemaal vijfmaal het gemiddeld bedrag van f12 d. i. f120 betaalt, deze zou dus, volgens de burgerzinnige theorie, tweemaal zijn eigen quotepart betalen en dus «*waarlijk* belang bij de handhaving van eigendom, rust en orde» hebben. Maar nu blijkt het dat deze kiezer, tegen de wettelijke burgerzinnige leer in, zich verstout, een huisgezin van 10 leden te hebben, dus betaalt hij, f120 betalende, ook niets meer dan zijn eigen quotepart en verkeert dus in eenen toestand, dat hij geen «*waarlijk*» belang heeft bij de handhaving van eigendom, rust en orde. Mag eene burgerzinnige regering den staat aan zulke gevaren blootstellen? en had men niet behooren te bepalen, dat dusdanige buitensporige kiezers *tweemaal* het dubbel bedrag van vijfmalen het zielen-belastingcijfer zouden moeten betalen, opdat de maatschappij zeker zou zijn van de handhaving van eigendom, rust en orde?

Hoe fletsch steekt bij deze schitterende burgerzin-fantaisie, het nuchter onderzoek der commissie en de prozaische opvolging van het grondwettig voorschrift der census-regeling naar mate der «plaatselijke gesteldheid» af! en hoe zeer vindt men zich geneigd, wanneer men de hooge rationaliteit der census-bepaling naar onderstelde gemiddelde bedragen, van onderstelde leden van onderstelde huisgezinnen, in

aanmerking neemt, met mr. DIRK DONKER over het anti-burgerzinnig ontwerp het oordeel te vellen: «Dat zou rationeel zijn, maar wat *rationeel* is, is zelden in deze wet te vinden.»

Buitenlandsche Berigten.

GRIEKENLAND.

De Londensche bladen maken thans de staatsstukken bekend, die door lord Palmerston aan het parlement medegedeeld zijn als betrekking hebbende tot de tusschen Frankrijk en Engeland plaats gehad hebbende onderhandelingen tot regeling van het geschil omtrent de Grieksche aangelegenheid. Daartoe behoort ook de eind-overeenkomst, te Londen gesloten, welke van den volgenden inhoud is:

«Het gouvernement van Hare Britsche Majesteit en het gouvernement des Konings van Griekenland, de goede diensten van het Fransche gouvernement hebbende aangenomen, om een einde te maken aan zekere moeilijkheden, gerezen tusschen de gouvernementen van Groot-Brittannië en Griekenland, zoo is het ontwerp eener tusschen laatstgenoemde staten te sluiten overeenkomst, om aan die moeilijkheden een einde te maken, te Londen voorbereid en den 19den april afgezonden, om door den Franschen gevolmagtigde te Athene aan het Grieksche gouvernement, onderworpen, en zoo hetzelfde daarin toestemt, door den Engelschen gevolmagtigde onderteekend te worden.

«En ofschoon de loop der omstandigheden reeds tot de regeling van eenige punten, waartoe dat ontwerp van overeenkomst betrekking heeft, geleid had, alvorens hetzelfde te Athene kon aankomen, zoo blijven nogthans eenige bepalingen van dat ontwerp toepasselijk op de regeling van sommige der aanhangige vraagpunten; en daar het gouvernement van Hare Britsche Majesteit en het gouvernement van Zijne Hellenische Majesteit gelijkelijk wenschen, dat de vereffening der tusschen hen ontstane geschillen plaats hebbe door middel der goede diensten van het Fransche gouvernement, zoo zijn zij onderling overeengekomen om de bepalingen van het voormelde ontwerp toe te passen op de punten, die nog geregeld moeten worden.

«Met dat oogmerk hebben Hare Britsche Majesteit den heer Wyse en Zijne Hellenische Majesteit den heer Londos enz. benoemd, dewelke, na huone volmagten in tegenwoordigheid van den heer Gros te hebben uitgewisseld, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

«Art. 1. Alle vorderingen bij de nota des heeren Wyse van 17 januari 1850 aan het Grieksche gouvernement gedaan, worden door het Engelsche gouvernement als voldaan erkend, met uitzondering eener schuld-vordering, voortspuitende uit het verlies van zekere documenten door den heer Pacifico; betreffende geldelijke vorderingen van dezen ten laste van het Portugesche gouvernement. Zijne Hellenische Majesteit verbindt zich om den heer Pacifico vergoeding te verleenen voor alle wezenlijke schade die bij een volledig en naauwgezet onderzoek zal blijken door hem geleden te zijn, ten gevolge van het verlies of de vernietiging der bedoelde documenten.

«Art. 2. om het bij het voorgaande artikel vermelde onderzoek te bewerkstelligen, zijn de contracterende partijen overeengekomen, dat twee arbiters, met een derden, die, in geval van verschil, tusschen hen beslissen moet, zullen benoemd worden gezamenlijk door de gouvernementen van Frankrijk, Engeland en Griekenland, en dat deze commissie een rapport aan de Engelsche en Grieksche gouvernementen zal doen omtrent de vraag, of en tot welk bedrag de heer Pacifico wezenlijke schade geleden heeft door het vermeend verlies der in het voorgaande artikel vermelde documenten. De in het rapport uitgedrukte som zal door het Grieksche gouvernement aan den heer Pacifico worden uitbetaald.

«Art. 3. Uit aanmerking der verplichtingen die het gouvernement van Zijne Hellenische Majesteit bij de vorenstaande artt. 1 en 2 op zich neemt, belooft het gouvernement van Hare Britsche Majesteit, dat, onmiddellijk na de bekrachtiging der tegenwoordige overeenkomst door Zijne Hellenische Majesteit, de som van 150,000 drachmen, welke door het Grieksche gouvernement gedeponneerd is als onderpand voor de voldoening der voormelde schuld-vordering van den heer Pacifico, aan het gouvernement van Zijne Hellenische Majesteit zal worden teruggeven.

«Art. 4. Op de vorderingen van het Britsche gouvernement, betrekkelijk de door de drie mogendheden gewaarborgde lening, en betrekkelijk de eilanden Sapienza en Cervi, is de tegenwoordige overeenkomst niet van toepassing.

«Art. 5. De tegenwoordige overeenkomst zal geratificeerd, en de ratificatiën derzelve zullen te Athene zoo spoedig doënlijk uitgewisseld worden.»

DUITSCHLAND.

Frankfort, 29 juli. In onze politieke kringen wordt verzekerd, dat door gevolmagtigden van Engeland, Rusland en Frankrijk onlangs een protokol is onderteekend, waarbij de integriteit der gansche Deensche monarchie wordt gewaarborgd. Men is

